

LIBER VI.
DE SACRAMENTIS.

TRACTATUS PRIMUS.

DE SACRAMENTIS IN GENERE.

CAPUT PRIMUM.

De natura Sacramenti novae legis.

1. **Q**uest. 1. Quid, et quotuplex est Sacramentum? R. Sacramentum novae legis definitur: *Signum sensibile, sacrum, permanens interioris gratiae, institutum a Christo ad nostram sanctificationem.* Quae definitio congruit Tridentino Sess. 13. c. 3. ubi Sacramenta vocantur *symbolum rei sacrae, et invisibilis gratiae visibilis forma.* Sacramenta legis veteris proprie non erant Sacramenta, quamvis enim significarent gratiam, illam non causabant ex opere operato, sed significabant nobis dandam per Christi passionem, ut docet Florentinum. Nec ipsa Circumcisio, quae a multis verum dicitur Sacramentum, tollebat per se originale peccatum, nisi quatenus fides ministrantis respiciebat Christum venturum, ut tradit D. Th. p. 3. q. 70. art. 4.

2. Sacramenta novae legis, a Christo D. instituta, sunt septem, nec plura, nec pauciora. Trid. Sess. 6. Can. 1 Ex his alia dicuntur Sacramenta *mortuorum*, ut Baptismus, et poenitentia, quae causant primam gratiam, et ideo etiam a peccatore suscipi pos-

sunt. Alia *vivorum*, quae solum ex se conferunt augmentum gratiae, nec recipi possunt, nisi ab existentibus in statu gratiae. Quamquam etiam Sacramenta *vivorum* aliquando primam gratiam conferre possunt, ut docet expresse S. Th. de eo, qui putans se non esse in statu peccati mortalis, vel existimans se contritum, accedat attritus ad Sacramentum Eucharistiae, qui *consequetur per hoc Sacramentum gratiam charitatis, quae contritionem perficiet, et remissionem peccati.* Ita 3. p. q. 7. art. 3. de Euch. idemque confirmat q. 72. art. 7. ad 3. et in 4. dist. 23. q. 1. a. 2.

3. **Q**uest. 2. Quibusnam Sacramenta conficiuntur? R. Ex Florent. et Tridentina Synodo omnia Sacramenta tribus perfici, videlicet rebus tanquam materia, verbis tanquam forma, et persona Ministri conferentis Sacramentum cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia. Quodcumque ex his desit, deficit essentia Sacramenti. Porro materia Sacramenti alia dicitur proxima, alia remota: ut in Baptismo, et Extrema-Uctione aqua, et oleum sunt materia remota; actio vero unguendi, et lavandi, materia proxima; verba autem Ministri sunt forma, aut quod verborum locum supplet, ut in matrimonio signa consensus juxta opinionem magis receptam.

4. **Q**uest. 3. Quenam debeat esse conjunctio inter materiam, et formam sacramenti, ut sit validum? R. Talem, ut in prudenti hominum aestimatione verba censeantur cadere supra materiam, et cum ea unum morale signum constituere. Hinc pro varietate Sacramentorum majr requiritur conjunctio. In Eucharistia v. g. requiritur simultas physica, cum pronomen demonstrativum, *hoc et hic* non possit veram significationem habere, nisi materia sit praesens. In baptismo licet sufficiat simultas moralis, major tamen requiritur conjunctio, quam in Sacramento Poenitentiae, quod institutum est ad instar sententiae,

judicialis. In matrimonio satis est, quod consensus unius alterius consensum ita sequatur, ut uterque moraliter perseveret.

5. *Quaest. 4.* Quanam mutatio materiae, vel formae nullum reddit Sacramentum? R. Mutatio substantialis circa materiam, vel formam reddit Sacramentum invalidum, non ita mutatio accidentalis, quamvis saepe sit illicita. Porro dicitur *substantialis* mutatio materiae, quae materiam secundum communem aestimationem reddit aliam ab ea, quam Christus praescripsit; pariter erit substantialis mutatio formae, quae sensum mutat primaeviae suae institutionis. Exemplum esto in Eucharistia, pro cujus materia si cruda omnino massa apponatur, etiam si a pane in substantia non differat, nullum est Sacramentum, quia in communi aestimatione panis non censetur. Pariter non sunt materia apta Baptismo aquae artificiales, cum non habeant nomen, et usum communem aquae elementaris, etsi physice ab illa non discrepent. E contrario solum erit mutatio accidentalis, si aqua baptismi sit calida, panis fermentatus. Alia circa valorem materiae, et formae Sacramentorum trudentur suis quaeque locis.

6. *Quaest. 5.* Quid requiritur ex parte ministri ad valorem sacramentorum? R. 1. Ad valorem Sacramenti non requiritur neque fides neque probitas in Ministro conferente. Constat ex Trident. Sess. 7. Can. 11. quia Sacramenta operantur non ex dispositione Ministri, sed virtute Divina secundum institutionem, et merita Christi. R. 2. In ministro requiri intentionem conficiendi Sacramentum, vel saltem faciendi id, quod facit Ecclesia. Ita definitum est ab eodem Trid. Can. 11., etenim per illam intentionem verba, et actiones determinantur ad rationem Sacramenti. Nec satis est animus ponendi ritum externum, qui ad alios fines, v. g. ad lu-

dum dirigi potest; licet aliqui Theologi cum Catharino docuerint sufficere intentionem apponendi ritum externum. Quae opinio vix forte est probabilis; circa eam tamen nulla usque adhuc emanavit expressa Apostolicae sedis definitio, ut docet Bened. XIV. de *Sym. Dioec. lib. VII. c. 4.*

7. *Quaest. 6.* Quanam intentio sufficiat in Ministro ad valorem Sacramenti? R. 1. Non sufficere intentionem *habitualem*, quam scilicet quis habuit aliquando, sed non revocavit, nec tamen in aliquo affectu permaneat. Ita communis TT. cum Suarez; quia hujusmodi intentio non facit ut actio sit elicitata more humano, ut requiritur in Ministro, a quo procedunt Sacramenta, tanquam a causa operante. Multo minus satis erit intentio, quae dicitur *interpretativa*, cum quis nullam habet, nec habuit unquam intentionem actualem, sed eam haberet, si animadvertet. Non est tamen necessaria actualis intentio; quia *hoc*, inquit S. Th. 3. p. q. 64. a. 8. ad 3. *non totaliter positum est in hominis potestate, quia praeter intentionem, cum vult multum intendere, incipit alia cogitare.*

8. R. 2. Ad valorem Sacramenti sufficere intentionem *virtualem*, cum quis licet non cogitet de Sacramento conficiendo, aliquando tamen cogitavit, nec revocavit, sed operatur in virtute intentionis, quam olim habuit. Hoc enim satis est, ut Minister humano more operetur, atque ejus intentio sit vera causa Sacramenti. Est communis cum D. Th. loco citato. Suarez, et aliis. Atque hinc deducunt: 1. non nisi imprudenter dubitari de intentione a Ministro, qui de more ponit actiones ad Sacramentum praevias, v. g. Sacerdote adeunte Ecclesiam ad celebrandum, sacris se vestibus induente, ad altare accedente, cet. nisi debitam intentionem positive excludat.

9. Secundo: opus non esse, ut notat Bellarminus,

ore, vel corde reflexe dici a Ministro talem habere intentionem, sed sufficere, ut animo paratus sit, et attente faciat id quod facit: 3. sufficere ad valorem Sacramenti intentionem, etiam coactam, et metu extortam, quia metus non tollit voluntarium. Excipe Matrimonium, a quo vis, et metus abesse debet ex definitione Ecclesiae. Ita pariter validum est Sacramentum (excepto Matrimonio) etiamsi in Ministro forte error intersit circa personam suscipientis, nisi Minister intentionem suam alliget circa personam aliquam determinatam, quod evenire non solet nisi in Matrimonio: 4. non requiri ad valorem Sacramenti intentionem explicitam conficiendi Sacramentum, sed sufficere animum faciendi id, quod facit Ecclesia Christi: 5. nec requiri intentionem explicitam celebrandi ritum externum, ut formaliter, et absolute sacrum; alias nullus fuisset baptismus a paganis collatus, contra ac declaravit Nicolaus I. consultus a Bulgaris. Vide alia apud Auctorem.

10. *Quaest. 7.* Si minister habet duas intentiones contrarias, quaenam debeat praevalere? R. Si voluntatem utramque simul habeat, valet praedominans, nempe quae eligeretur ab eo si cognosceret utramque consistere non posse. Quod si una succedat alteri, valet posterior, nisi prior revocaverit, saltem virtute, voluntatem omnem subsequentem; tunc enim prior voluntas, modo expresse non revocetur, certae praevalet. In his autem, si adhuc remanet dubitatio, dubius erit valor Sacramenti, ad quem certo habendum debet esse praesumptio moraliter certa, excludens omnem formidinem, saltem prudentem. Hinc, qui matrimonium contraheret, putans esse solubile, si eo animo contraheret ut si sciret esse insolubile, nullo modo contraheret, invalide nuberet. Secus vero qui contrahit, putans per errorem matrimonium esse solubile, quia privatus error non tollit intentionem generalem debito

modo contrahendi. Valide quoque contrahit et baptizat haereticius, etsi non credat Baptismum, et Matrimonium esse Sacramenta, modo generalem habeat intentionem faciendi, quod facit vera Ecclesia.

11. *Quaest. 8.* An validum sit Sacramentum sub conditione collatum? R. Esse validum, si conditio sit de re praesenti, vel preterita, non vero si conditio sit de futuro; nullum enim est Sacramentum, nisi forma applicetur materiae praesenti, ut est certum. Quando autem licitum sit conferre Sacramenta sub conditione, dicemus ubi de Sacramentis singulatim.

CAPUT II.

De necessariis, ut Minister licite conficiat Sacramenta.

12. *Quaest. 1.* An status gratiae requiratur in eo, qui conficit, vel ministrat Sacramenta? R. Is, qui conficit vel ministrat Sacramentum in mortali, mortaliter peccat, si id facit tanquam Minister ad id ordinatus. Pariter Sacerdos, ministrans Eucharistiam, etsi non conficiat, peccat mortaliter. Est communis DD. tum quia id exigit reverentia debita Sacramento; tum quia Christo, cujus est Minister, debet se quodammodo conformare, et ad hoc gratia peculiari donatur, dum ordinatur. *V. D. Th. 3. p. q. 64. ar. 6.* Imo toties graviter peccat, quoties in mortali conficit, aut ministrat. Idem dicunt aliqui de ministrante pluribus simul Eucharistiam, scilicet, tot ab eo peccata committit, quot sunt personae, quibus coelestis panis impertitur. Alii tamen probabilius affirmant unum esse peccatum tantum, eo quod una sit actio moralis, unumque convivium. Unde Rituale praescribit: *Ubi omnes communicaverint, Sacerdos dicere poterit: O Sacrum convivium, cet.*

13. R. 2. Sacramenta administrans, ad quae non est ordinatus, ut laicus in necessitate baptizans et contrahentes matrimonium, satis probabiliter non peccat mortaliter, quia non agit tanquam Minister Christi, et Ecclesiae. Hanc sententiam veram, et communem vocat Concina, eamque tuetur cum Suarez, Valentia, Gonet, et aliis, estque doctrina expressa D. Th. 3. p. q. 64. art. 6. ad 3. Verum attenda sola ratione naturali, mihi quidem videtur probabilior contraria sententia docens, laicum, vel Sacerdotem sine solemnitate ministrantem per se loquendo peccare mortaliter, si conscientiam habeat peccati lethalis. Ita Vazquez, De Lugo, Antoine, Continuator Tournely, quorum haec est ratio. Peccatum ministrantis Sacramentum indigne stat in irreverentia quae irrogatur Deo, et Sacramento, ut docet expresse D. Th. loco cit. At vero quis neget hanc irreverentiam Deo, et Sacramentis inferri a Ministro, etiam non solemniter ministrante? Quamvis enim Ecclesiae Ministrum non agat, agit tamen nomine Christi, et ut minister ejus. Deinde sancta sancte sunt tractanda, et quidem sub gravi, si gravis sit materia; actio autem ministrandi Sacramenta eximie sancta est, tum quia fit nomine Christi, tum quia proxime cooperatur in sanctificationem animae, Unde a quocumque exerceatur, ipsius sanctitatem requirit.

14. Dixi *per se loquendo*; fieri enim quandoque poterit, ut a peccato Minister excusetur, dum nempe in moribundo urget necessitas baptismi, aut poenitentiae ob periculum moriendi absque absolutione, vel baptismo, si Minister non possit tam cito contritionem elicere. Extra hos casus necesse est Ministrum saltem contritum accedere ad ministrandum Sacramentum. An autem Sacerdos teneatur non solum prius conteri, sed etiam confiteri, dubitant TT. Certe confessio necessaria est ad confectionem Eucha-

ristiae, ut docet Trid. et postea dicemus. Quoad alia Sacramenta, etsi *conveniens sit*, ut Minister non accedat, nisi prius confessione expiatus, ut monet Rituale Romanum, nullibi tamen confessio praecipitur, adeoque necessaria non est confessio ex sententia communi, et probabiliori cum Suarez, Navarro, Roncaglia, Sporer, aliis.

15. *Quaest. 2.* An Minister exercens ex officio sacras functiones quae non sunt Sacramenta, peccet mortaliter, si eas exerceat in mortali? R. Affirmant aliqui, omnes ex officio exercentes functiones ordinis suscepti ab Episcopo usque ad Ostiarium in statu mortalis, culpam gravem committere. Atque id sensisse videtur D. Th. in 4. dist. 24. qu. 1. art. 3. cujus haec sunt verba: *Quicumque autem cum peccato mortali aliquod sacrum officium pertractat, non est dubium, quin illud indigne faciat; unde patet, quod peccat mortaliter.* Nihilominus sententia communior id negat cum Soto, Suarez, Mastrio, Holzmano, Salmant. et aliis. Ratio 1. est; quia omnia alia exercitia Ordinum, praeter confectionem, et administrationem Sacramentorum, cum non sint proxime ordinata ad sanctificationem animae, non videntur exigere sub gravi exercentium sanctitatem. 2. Quia ubi non constat de praeepto, non est imponenda obligatio sub mortali; in his autem functionibus certe de hoc praeepto non constat. Aliunde autem neque constat materiam esse ita gravem, ut eam non sancte exercere, excedat culpam venialem. Docet tamen Suarez, ea munera in mortali frequenter exercentes non posse excusari a culpa gravi, quia frequentia arguit contemptum rei sacrae; sed neque id alii admittunt, licet putent saepe esse mortale ratione scandali, ut si populus hominem perditae famae audiat concionantem.

16. *Quaest. 3.* An, et quo modo teneatur Minister, conferens, vel conficiens Sacramenta, ritus Ec-

classiae servare? R. Certum est curanda esse non solum quae ad essentiam pertinent Sacramentorum, sed etiam ea, quae ad decorem, et majestatem spectant, adeoque servandos esse ritus, et caeremonias ab Ecclesia praescriptas. Constat ex definitione Trid. Sess. 7. cap. 14. Itaque illos ex contemptu omittere semper est mortale; sine contemptu vero ex neglectu relinquere, erit veniale, nisi materia sit gravis, ut v. g. circa materiam, et formam Sacramentorum.

17. *Quaest. 4.* Quale sit peccatum indignis Sacramenta ministrare? R. Certum est peccari graviter a Ministro, *per se loquendo*, qui scienter ministrat Sacramenta indigno. Constat ex illo Matth. 7. v. 6. *Nolite sancta dare canibus.* Et ex 1. ad Cor. 4. *Hic jam quaeritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniatur.* Non est autem fidelis, qui indigno scienter dispensat, adeoque peccat contra fidelitatem, muneris sui propriam. 2. Quia Sacramentum indigne, et irreverenter tractat, et agit contra ipsius institutionem, quae exigit, ne defraudetur suo effectu. Denique Minister ita conferens Sacramentum, cooperatur peccato sacrilege suscipientis, nisi justa causa excuset, ut postea dicemus. Itaque Minister tenetur providere, ut Sacramentum digne suscipiatur, sed non est eadem obligatio in omnibus Sacramentis.

18. Nam in Sacramento Poenitentiae Minister, tanquam iudex debet esse moraliter certus de Poenitentis dispositione, cum haec sit necessaria ad valorem Sacramenti. In Baptismo conferendo adultis debet inquirere consensum, et dispositionem baptizandi. Episcopus quoque Ordinem collaturus debet certum habere scientiam de dignitate ordinandi, cum nemo jus habeat ad suscipiendos sacros Ordines, nisi qui vocatur a Deo tanquam Aaron. Quod attinet ad Matrimonium, Sacerdos assistens tenetur inquirere impedimenta, cum in hunc finem constituatur ab Eccle-

sia. In aliis vero Sacramentis, quicquid Antoine dicat, censeo, ea non esse deneganda iis, qui catholice vivunt, nisi constet de indignitate petentis. Ita Soto. Suarez, Lugo, Elbel, aliique communiter. Etenim unusquisque jus habet ad suscipienda haec Sacramenta; nec Ministri sunt iudices, sed dispensatores tantum: unde eis non convenit jus inquirendi, sed tantum debitum dispensandi iis, qui petunt, modo non sint positive indigni, quisque enim *naturaliter praesumitur bonus* ex c. Dudum de praes. *nisi malus certo probetur.*

19. Hinc deduces 1. peccatori occulto publice petenti negandam non esse Eucharistiam, ut probat Eugenius Papa in c. *Placuit* exemplo Christi, qui Judae communionem porrexit. Sed nullo modo ministranda est peccatori occulto, occulte petenti, ut ait S. Th. 3. p. q. 81. art. 6. nisi crimen cognitum esset tantum ex Confessione; quo casu quomodo se gerere Minister debeat, dicemus infra, dum agetur de Sacramento Poenitentiae. Deduces 2., publico peccatori, sive palam, sive occulte petenti, negandam esse Eucharistiam, nisi sufficientia dederit conversionis indicia, et scandalum abstulerit. Quod si peccatum in uno loco sit notum, in alio sit occultum, adhuc illi negandam esse Eucharistiam in eo loco, ubi peccatum non constat, censent multi cum Suarez, nisi prudenter emendatus praesumatur. Alii tamen multi, quibus adhaereo, negant Sacramentum illi posse denegari, cum ex una parte, ministrando ipsi, nullum sit scandalum, et ex alia negando, ea incommoda oriantur, quae orientur negando Eucharistiam peccatori occulto, publice petenti. Quod intelligo, nisi notitia criminis facile sit illuc perventura. Atque ob eandem rationem neganda non est Eucharistia peccatori, cuius crimen notum non est iis, coram quibus eam petit, vel solum eorum paucis sit notum.

20. *Quaest. 5.* Quid agendum in dubio de crimine, vel de poenitentia? R. Si crimen est certum, et poenitentia dubia, Sacramentum certe est denegandum, donec constet de poenitentia; quia possidet infamia. Et hoc dicendum docent Suarez, Arr. et alii, si de crimine sit vehemens suspicio, quae aequivaleat morali certitudini. Si autem dubitatur de crimine, petenti modo supra dicto Sacramentum nequit denegari, quia fama possidet. Habendum est praeculibus, quod in Rit. Rom. praescribitur de Euch. *Arcendi sunt (a communione) publice indigni, quales sunt excommunicati, interdicti, manifestique infames; ut meretrices, concubinarij, foeneratores, magi, sortilegi, blasphemi, et alij ejus generis publici peccatores; nisi de eorum poenitentia, et emendatione constet, et publico scandalo prius satisfecerint. Occultos vero peccatores, si occulte petant, et non eos emendatos agnoverit, repellat; non autem si publice petant, et sine scandalo ipsos praeterire nequeat.*

21. An autem metus mortis, vel infamiae possit Ministrum excusare a conferendo Sacramentum indigno, gravis est inter DD. controversia. Affirmant multi, et graves TT.; nam si infamia peccatoris publice petentis est ratio sufficiens, ut Minister conferat ipsi sacramentum; cur mors, vel infamia a Ministro subeunda eum non excusabit? Negant tamen alii quibus adhaereo, quia ratio praecipua excusans Ministrum conferentem Eucharistiam publice petenti peccatori sunt gravia incommoda, et scandalum aliorum praesentium; quae certe non habent locum in Ministro, qui morti se exponeret ad reverentiam Sacramento servandam, negando illud indignis.

22. *Quaest. 6.* An denegandum Sacramentum Ordinis peccatori occulto publice petenti? R. 1. Si sit indignus ex irregularitate, vel alia simili de causa, rejiciendum esse nemo dubitat. R. 2. Etiam si in-

dignus sit, quia in aliquo vitio occulto, sed gravi versatur, omnino est arcendus, quicquid alii reclamant. Patet ex Trid. sess. 14. c. *de Reform.* ubi dicitur, Episcopum posse Clericum prohibere, ne ascendat ad superiores ordines, et Clericum tenere Episcopo obedire, etiam si ascensus a Praelato suo *ex quacumque causa ob occultum crimen extrajudicialiter fuerit interdictus.* Et additur, *quod nulla contra ipsius Praelati voluntatem concessa licentia de se promoveri faciendo, ei suffragetur.* Nec vero tenetur Episcopus manifestare causam, cur repellat illum ab ordinatione juxta declarationes S. C. Concilii, editas 21. Martii 1642. et 21. Apr. 1668. quas late refert Bened. XIV. in lib. 1. de Syn. c. 71. n. 4. Quod autem Episcopus non solum possit, sed etiam debeat repellere indignos, quamvis occultos, constat ex Trident. Sess. 23. de Ref. cap. 4. et 7. diserte praecipiente mores Clericorum investigare et examinare *diligenter.* Quorsum autem haec? Nisi ut indignos repellat ex Apostolo 1. ad Tim. 5. *Manus cito nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis.* An autem absolvi possit ordinandus, qui habitum contraxit lasciviae, et statim post poenitentiam, sine experientia continentiae, velit Subdiaconatum suscipere? Legeris doctam auctoris dissertationem ad calcem hujus capituli.

23. *Quaest. 7.* An Parochus possit assistere matrimonio eorum, qui sunt publici peccatores? R. 1. Teneri Parochum eos arcere a matrimonio, qui nesciunt doctrinae Christianae rudimenta, ut constat ex Rit. Rom. et decretum est a summis Pontificibus Innoc. XII. Clem. XI. et Bened. XIV. 2., non posse suam denegare assistentiam peccatoribus occultis, publice petentibus ex dictis supra. Utrum autem assistere debeat, aut possit iis, qui sunt publice indigni? Affirmant aliqui, modo prius conatus fuerit reddere dignos sponso ad contrahendum. Negans tamen sen-

tentia mihi magis probatur, eamque tuetur Bened. XIV. de Syn. Dioec. lib. 7. c. 29. ubi ait: *Quamvis iuxta communiorem, magisque receptam sententiam non sit (Parochus) Matrimonii Minister, tamen in multis comparatur Ministro, nec licite sua presentia firmare potest contractum, quem scit a contrahentibus sacrilege iniri.* Ratio est, quia Parochus cooperaretur peccato proximi, et quia ei ex officio incumbit avertere oves suas a peccatis. Excusari tamen potest Parochus, si ejus assistentia necessaria sit ad vitandum grave ipsius malum, vel Communitatis, vel ipsorum contrahentium. Atque ob eandem rationem a peccato excusatur innocens sponsus, qui contrahit cum indigno, modo non sit excommunicatus, vel alio nomine vitandus.

24. *Quaest. 8.* An liceat aliquando simulare administrationem Sacramenti? R. Nego id unquam licere, etiam timore mortis intercedente. Constat ex prop. damnata ab Innoc. XI. dicente: *Urgens metus gravis est causa Sacramenti administrationem simulandi.* Ratio autem est quia simulatio injuriam, et quidem gravem, irogat Sacramento. Hinc grave peccatum est proferre sine intentione verba consecrationis super panem, aut absolutionis super poenitentem non rite dispositum, et similia. Licet tamen confessario, deneganti absolutionem, orare aliquantulum, et cruce efformata benedicere confitentem, quamvis alii putent absolutionem impertiri. Hoc enim non est proprie simulare absolutionem, sed uti verbis, et forma indifferenti. Imo potius hoc solum est occultare veritatem, quam confessarius nec debet, nec vero potest manifestare; sed non potest intendere alterius deceptionem, quamvis possit illam permittere.

25. Atque ex eadem ratione irreverentiae graviter peccaret, qui simularet suscipere Sacramentum, modo vera esset simulatio Sacramenti. Talis autem

non esset, si quis accederet v. g. ad locum Confessionis destinatum, et genuflexus Confessarium de re alia consulat, vel loqueretur. Quod si intenderet adstantes decipere, ut putarent, se ad confitendum accessisse, esset quidem reus mendacii, se non sacrilegii, cum non esset simulatio vera Sacramenti, deficiente materia illius, et forma. Hinc non esse illicitum ob gravem metum simulare celebrationem matrimonii, docent multi DD. nec repugnant Concina, et Milante. Imo non desunt qui asserant, ad vitandam infamiam posse aliquem cum Parocho convenire ut super ipso dicat verba illa in Communione usitata: *Corpus Domini N. &c.* hostiam non praebendo; scilicet cum ille non potest sese patrare ad communionem, et imminet scandalum. Nunquam tamen ipsi porrigere hostiam non consecratam cum periculo adorationis, ut docent S. Th. Suarez, et alii.

26. Nota denique 1. grave sacrilegium ab eo perpetrari, qui tentat conficere Sacramentum, cujus conficiendi potestate caret; est enim gravis in Christum irreverentia, velle personam ejus gerere, cum non sit ab eo designatus. Haec quidem locum habent in Sacramentis, quae ad sui valorem exigunt jurisdictionem, puta Ordinem, Eucharistiam, Poenitentiam, &c. Qui autem sine necessitate laicus baptizaret, graviter quidem peccaret, sed non ideo sacrilegus haberetur. 2. Non licere petere, vel accipere Sacramentum a Ministro non tolerato, hoc est, excommunicato, suspenso, aut aperte haeretico. Intellige extra casum extremae necessitatis, ut baptismum in necessitate, aut poenitentiam in articulo mortis. A Ministro vero Catholico, vel tolerato cum justa causa licitum est et petere, et accipere; sine causa vero non licet; charitas enim exigit, ut vitetur peccatum Ministri, quem moraliter creditur in peccato Sacramenta conferre, ut alibi diximus.

CAPUT III.

De suscipiente Sacramentum.

27. *Quaest. 1.* Quid requiritur, ut valide suscipiatur Sacramentum? Praemitto 1. solum hominem viatorem esse capacem Sacramentorum, cum solus viator sit capax primae gratiae, et ejus augmenti, 2. Baptismum praesire necessario oportere, ut cetera Sacramenta valide suscipiantur; cum Sacramenta sint instituta pro sola Ecclesia, nec homines sint de corpore Ecclesiae, nisi per baptismum. 3. Infantes valide baptizari, etsi intentionem habere nequeant, supplente Ecclesia, ut definitum est a Trid. *Sess. 7. de Sacram. Can. 13.* Idem dicendum de perpetuo amentibus, ut docent omnes TT. cum S. Th. Validum est etiam Sacramentum Confirmationis, imo et Ordinis, collatum infantibus, aut perpetuo amentibus, ut constat ex bulla Bened. XIV. *Inter sollicitas*, edita 4. Maji 1745. His positis. . . .

28. R. In adultis ad valorem Sacramenti requiri intentionem illud suscipiendi. Sed non sufficit intentio neutralis, qualem Cajetanus adstruit, scilicet qua homo nec consentiat, nec dissentiat; quae opinio et contraria est D. Thomae, et ab omnibus merito improbatur, nominatim vero a Bened. XIV in *Instruct. de Bap.* ubi docet cum communi TT. sententia, non requiri in suscipiente Sacramenta intentionem actualem, aut virtuales, sed sufficere habituales, id est, aliquando habitam, et non retractatam. Idque probat universalis Ecclesiae praxis, quae non reiterat Sacramenta Baptismi, et Ordinis iis, qui ea suscipiuntur ex voluntate prius habita. Et hoc procedit in omnibus Sacramentis praeter Poenitentiam, et Matrimonium, ut postea dicemus.

29. Unde validum est Sacramentum collatum ebriis, vel dormientibus, vel amentibus, qui prius habuerunt intentionem recipiendi Sacramentum, ut docet ipse Bened. XIV. cum D. Th. Suario, et communi TT. contra paucos alios. Nam Innoc. III. in c. *major* postquam dixit, eos non suscipere Sacramentum, si contrariam habuerint voluntatem, addit: *Secus si habuissent propositum baptizandi; tunc enim characterem operatio imprimi Sacramentalis.* Apposite tamen animadvertit Suarez illicitum esse iis conferre Sacramenta, nisi in probabili periculo mortis, vel quando impedimentum usus rationis censetur perpetuum; alias expectandum est tempus, in quo suscipiens fiat compos rationis.

30. *Quaest. 2.* An aliquando sufficiat intentio interpretativa. R. Affirm. circa suscipientes Sacramentum Extremae Unctionis, ut docet communis sententia, et est consona Rituali Rom. de *Ext. Unct.* dicenti: *Hoc Sacramentum est praebendum sensibus destitutis, qui antea illud petierunt, seu verosimiliter petissent.* Pariter conferendum esse Sacramentum Confirmationis usu loquelaе, et sensuum destituto, affirmant Lugo, Sporer, alique multi; quod et de Eucharistia asserunt quoque multi cum Suarez, Sporerio, et aliis. Sacramentum autem Baptismi, et Ordinis invalide confertur habentibus solum intentionem interpretativam, licet nonnulli censeant ad suscipiendum baptismum sufficere intentionem implicitam, contentam in contritione, vel attritione suscipientis. Sed haec sententia solum habere locum potest in infideli, qui semper invincibiliter fidem ignoraverit. Ad Sacramentum autem Poenitentiae requiritur intentio actualis, vel saltem virtualis, cum actus poenitentis sint materia illius. Ad Matrimonium item requiritur virtualis saltem intentio, cum uterque conjux sit Minister Sacramenti in opinione magis recepta. Cum autem matrimonium fit

per procuratorem, adest virtualis intentio, quia Procurator contrahit in virtute principalis.

31. *Quaest. 3.* Quid opus est in suscipiente, ut cum fructu recipiat Sacramentum? R. 1. Effectum, quem Sacramenta in suscipiente producunt, esse duplicem. Primus est gratia sanctificans, seu habitualis: 2. gratiae actuales, seu auxilia Divinae gratiae ad obtinendum finem proprium cujusque Sacramenti. Utraque gratia uberior est pro majori dispositione subjecti, cui confertur Sacramentum. Praeter hos effectus communes omnibus Sacramentis, Baptismus, Confirmatio, Ordo imprimunt characterem, et ideo iterari non possunt. Poro ad suscipiendum characterem sufficit voluntas accipiendi Sacramenti in adultis, nam in infantibus nulla intentio requiritur.

32. R. 2. Ad effectum Baptismi, et Poenitentiae requiritur praeter voluntatem suscipiendi Sacramentum, actus fidei, et spei, saltem virtualis, ut omnes docent cum D. Th. item actus contritionis, vel attritionis, si baptizandus sit in gravi peccato ex Trid. *Sess. 14. c. 1.* Ad reliqua Sacramenta, quae dicuntur *vivorum*, requiritur status gratiae, eaque in mortali suscipere, est grave peccatum. Hinc qui gravis culpae sibi est conscius, tenetur confiteri, antequam Eucharistiam suscipiat, ut praecipit Trid. *Sess. 13. c. 7.* Ad alia vero Sacramenta satis est, ut praecedat contritio, cum nullum extet confessionis praeceptum. Ita communis TT. contra paucos alios.

33. *Quaest. 4.* An Sacramenta *ficta* suscepta, remoto obice reviviscant? R. Nullum esse Sacramentum, si *ficta* suscipiatur, ita ut deficiat intentio illud suscipiendi, ut nemo dubitat. Nomine ergo *fictionis* hic solum intelligitur defectus dispositionis necessariae, ut licite, et cum fructu suscipiatur: scilicet an Sacramentum, remoto peccato per Poenitentiam, suum effectum consequatur? De Baptismo conveniunt omnes.

si Scotum excipias. Estque doctrina expressa SS. Augustini, et Thomae. Nam Aug. lib. de bapt. contra Donat. c. 12. ait: *In illo, qui fictus (ad baptismum) accesserat, tunc valere incipiet, cum illa fictio in veraci confessione recesserit.* Angelicus autem 3. p. q. 96. ar. 10. ait: *Impeditur autem quandoque per fictionem; unde oportet, quod remota ea per poenitentiam, baptismus statim consequatur suum effectum.* Idem docet D. Th. de Sacramento Poenitentiae valido, sed informi.

34. *Quaest. 5.* Quid sunt Sacramentalia, et quomodo gratiam conferunt? R. Sunt ritus seu actus externi Religionis, ad colendum Deum accommodati. Tales vocari solent oratio Dominica, aqua benedicta, usus eulogiarum, confessio generalis, benedictio Episcopi, eleemosyna. Ad haec etiam revocantur tonsio pectoris, exorcismi, insufflationes sacrae, et similia, partim ab Apostolis, partim ab Ecclesia postea instituta, quae vim habent remittendi peccata venialia, ut docent TT. omnes cum S. Thoma 3. p. q. 87. Utrum autem per Sacramentalia condonentur venialia *ex opere operato*; an solum prout nobis excitant pios motus doloris, aut charitatis, non convenit inter DD. licet haec ultima sententia communior sit, et D. Thomae doctrinae magis consona. Suarez, Lugo, et alii.

55. Quandoque Sacramentalia operantur beneficia corporalia, v. g. sanitatem, fugam Daemonis, et similia, sive id fiat per modum impetrationis, sive per specialem virtutem eis a Deo collatam. Inter Sacramentalia numerantur *Agnus Dei* ex cera a Papa benedicta, quos inaurare, aut pingere, vetitum esse sub excommunicatione, ait Azorius. Vendere autem eos ratione materiae licitum est: erit autem simonia, vendere eos carius, quia sunt benedicti. Non licet uti candelis, et aqua benedicta ad usum profanum; cum sint res sacrae, et sancte sint tractandae. Non erit tamen peccatum, quicquid dicat Gretserus, ossa agni bene-

dicta, et putamina ovorum canibus projicere, modo non sit contemptus rei sacrae. Missalia, Biblia sacra, sic ut et Sacrae imagines non sunt adhibendae ad usus profanos. Secus vero de aliis chartis, in quibus forte scripta sint nomina sacra. Ita Gobat, et La-Croix.

TRACTATUS II.

DE BAPTISMO, ET CONFIRMATIONE.

CAPUT PRIMUM.

De Baptismi essentia, et conditionibus.

1. **B**aptismus graece ablutionem, sive immersionem in aqua significat. Triplex autem distingui solet: *fluminis* de quo postea; *fluminis* et *sanguinis*. Baptismus *fluminis* est perfecta conversio ad Deum per contritionem, vel amorem Dei super omnia cum voto, vel desiderio suscipiendi baptismum aquae. Supplet hujus vicem secundum Trident. *Sess. 14. cap. 4.* quoad remissionem culpae, licet non imprimat characterem, nec tollat omnem reatum poenae. Dicitur autem *fluminis*, quia fit per Spiritus S. impulsus, qui dicitur *flamen*. Fides autem docet, per illum homines etiam salvos fieri ex Trid. *Sess. 6. c. 4.* dicente, neminem salvari posse sine *lavacro regenerationis, aut ejus voto.*

2. Jam vero baptismus *sanguinis* est mors, tolerata pro Christi fide, vel pro alia virtute Christiana, ut docet *S. Th. 2. 2. q. 124. a. 5.* In multis autem comparatur cum baptismo, quia ad instar illius re-

De Baptismo, et Confirmatione. 135

mittit culpam, et poenam, etsi non ita stricte ex opere operato, ut Sacramentum, sed ex quodam privilegio ratione imitationis passionis Christi. Ideo Martyrium prodest etiam infantibus, et Ecclesia colit ut veros Martyres SS. Innocentes; contrarium autem docere, inquit Suarez, saltem est temerarium. In adultis autem requiritur acceptatio martyrii, saltem habitualiter ex motivo supernaturali, contra ac pauci sentiunt, qui nullam requirunt acceptationem. *Effusio vero sanguinis*, inquit D. Th. 3. p. q. 66. a. 12. *non habet rationem baptismi, si sit sine charitate.* Utrum autem sufficiat attritio ad remissionem culpae per martyrium, an contritio sit quoque necessaria, disputant TT.

3. Baptismus *fluminis*, qui magis proprie baptismus dicitur, est: *Sacramentum novae legis a Christo Domino institutum ad spiritualem regenerationem, per ablutionem corporis externam sub prescripta forma verborum.* Hinc materia remota baptismi est aqua naturalis, sive elementaris ex 1. Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu S. non potest introire in regnum coelorum.* Materia proxima est ablutio corporis per aquam naturalem. Forma baptismi sunt illa verba: *Ego te baptizo in nomine Patris, et Filii, et Spiritus S.* A quibus non differt quoad substantiam illa Graecorum forma; *baptizetur servus Christi in nomine Patris, &c.* Damnata autem fuit ab Alex. VIII. propositio dicens: *Valuit aliquando baptismus sub hac forma collatus: In nomine Patris, &c. praetermissis illis: Ego te baptizo, &c.* Hactenus in universum de materia et forma baptismi: de illis nonnulla speciatim scire oportet.

4. *Quaest. 1.* Quanam est materia certe valida, quanam dubia baptismi? R. Loquendo de materia remota, omnis aqua naturalis, quae proprie speciem aquae retineat, sive fontium sit sive fluminum, si-